

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, на основу трећег одељка члана 54. Устава земаљског, — решено је:

да се седнице Народне Скупштине, сазване у редован сазив за 1903. годину, читањем овог указа одложе за двадесети новембар ове године.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 12. октобра 1903. године у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи вароши Београда.

Господине,

Често пута бива, да ја сазнајем за погрешке и неисправности појединих полицијских чиновника с друге стране, а не од окружних старешина. А догађа се и то, да чиновничке погрешке остану без казне на штету угледа полицијских власти. Ни једно ни друго не може се одобрити ни допустити. У интересу је дисциплине и реда у полицијској служби, да свака неисправност повуче за собом законску казну и да о свакој и ја будем обавештен. Ако би се и од сада понављали такви случајеви и испитивањем утврдило, да је који чиновник што згрешио у служби или ван ње, па га за то његов старешина није узео на одговор и казни, или мени спровео на оцену, биће ми одговоран сам старешина. Због тога ћете ви бити дужни, да над свима својим органима водите најстрожију контролу и у свима случајевима радите онако, како закон о чиновницима грађанског реда прописује и интереси и углед полицијских власти захтевају.

Осим тога, ви ћете ме од сада извештавати редовно о свакој казни изреченој над полицијским чиновницима, без обзира на то, да ли се мени жалио или није чиновник, над којим је казна изречена.

ПБр. 27047.

4. октобра 1903 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела

Стој. М. Протић с. р.

ЈЕДНА КОРИСНА И УМЕСНА МОЛБА

Група правника, који служе у полицији, поднела је 7. ов. м-ца, преко Министра Унутрашњих Послова, петицију Краљевској Влади, да се изнесе предлог Народној Скупштини, да и правници из полицијске струке могу полагати адвокатски испит и одавати се правозаступништву.

Ову петицију доносимо ниже у целости а овде ћемо рећи реч две о самој њеној садржини.

Истина је, да је до скоро владало лажичко мишљење, да се само судски чиновници и адвокатски приправници могу оспособити за адвокатски позив, из чега се створила аксијома, која је и у закон ушла: али је она скроз погрешна. Све правне норме регулишу опште односе, предвиђајући опште појаве, које се или добро не схвате или се у току времена измене. Тако је и овде са законом о правозаступницима. И норме, које говоре о томе, ко може бити правозаступник, не могу више у оваком облику имати *raison d'etre*. Један адвокатски приправник, који све три године своје праксе проведе у пискаријању меница (код свих адвоката у Београду, који раде са страним фирмама) или један судски писар, који за исто време прође једно или два судска одељења, не може у погледу праксе никад бити спремнији од једног полицијског чиновника, који примењује све административне законе у земљи, а сем њих и приватно правне законе, које и судови примењују.

Па кад је тако, онда је сасвим право, да се и они уврсте у адвокатске кандидате, чиме ће и сама струка, у којој су, добити.

Налазећи, да су сви разлози у овој петицији тако умесни и очигледни, да о њима не треба даље дискутовати, ми се надамо, да ће је надлежни прихватити и остварити, у толико пре, што је и ономадашњи збор адвоката признао умесност овога тражења и унео га у пројект о адвокатима, који ће они поднети законодавном телу. Та петиција гласи овако:

Господину

Министру Унутрашњих Послова

Нерешено чиновничко питање у Србији и честа примена § 76 закона о чиновницима грађанског реда, којој су после сваке промене владе највише и стално изложени полицијски чиновници, нагнало су правнике, који су у полицијској служби или

су у њој били, да се легалним путем заузму, да се у закону о правозаступницима од 15. Јуна 1865 а у тач. 2 б, § 3 унесе допуна, да и полицијски чиновници — правници после трогодишње службе у полицији имају права на полагање адвокатског испита.

Ради тога, потписати се обраћају Господину Министру Унутрашњих Послова и умољавају, да изволи порадити код српске Краљевске Владе, да она изволи првом сазиву Народне Скупштине поднети законску допуну у горњем смислу.

Ово тражење, надамо се, неће наићи ни на какве тешкоће, јер у колико је правично, у толико одговара и духу времена, у коме живимо. И сам закон од свога постанка до данас претрпео је две измене, подешавајући се у овом питању развиту прилика у нас.

Тако до измена од 30 новембра 1871 г. за право на правозаступништво није се тражило ни правничко образовање ни пракса, за то што је до тог времена било мало правно образованих лица, која би се овом позиву одавала. Год. 1896, пак, проширено је право на правозаступништво и на пензионере правнике, који имају и остале услове за то, што такође показује, да су се врата за адвокатуру отворила ширем кругу правника. Па како је данас број правно образованих лица порастао, а налази се заступљен у приличној сразмери и у полицијској струци то је било само питање времена, да се и они у погледу права на правозаступништво изједначе са колегама у судској и адвокатској струци, јер и они, као и ови, имају све услове који се за право на правозаступништво траже, па и праксу, на коју се, како изгледа, полаже подједнако као и на стручно образовање.

Да полицијски чиновници са пуно права могу очекивати, да се уврсте у ред кандидата за правозаступнике, ево разлога:

I. Разлог практичне спреме

Полицијски чиновници не само да не стоје горе са праксом од судских чиновника и адвокатских приправника, него је, шта више, обим закона, које ови примењују, много шири но код њих; о томе говоре ова факта: полицијски чиновници примењују у пракси одредбе из грађанског закона, грађанског поступка, крив. закона, кривичног поступка, зак. о штампи, трг. закона, као и судски, а сем тога и све административне законе по свима гранама државне управе, што није случај ни код којих других административних власти.

II. Разлог целисходности

Када полицијски чиновник буде имао право на правозаступништво, биће од користи и по саму службу, јер, спремајући се за адвокатски испит, он ће обим свог правног знања моћи и проширити и утврдити и на тај начин подићи репутацију ове струке, која данас, на жалост, није завидна и стоји у супротности са њеним узвишеним и деликатним задатком чувања личне и имовне безбедности.

III. Разлог правичности

Када је по изменама од 5. фебруара 1883 год. у закону о судијама од 9. фебруара 1881, које су донете у духу устава од 1888 год., могао постати судијом сваки, који је свршио правни факултет и навршио 25 год., *пошто положи судијски државни испит*, без икаквих других квалификација; и када је по закону о судијама од 1900 г. могао бити судија свршени правник, који је *ма у којој* административној струци провео 8 година као чиновник, онда би била вапијућа неправда не дати полицијским чиновницима право на правозаступништво, поред толиких квалификација *а после положеног испита*.

Најзад и код осталих народа, који предлаже у култури, ова професија није монополисана за извесан ред људи, нити је стигнута у еснафске уредбе, које подсећају на бредњи век, већ је и она остављена слободној утакмици где се истичу они, који су најбољи. Тако у Француској не тражи се за овај позив ништа сем свршених правних наука а у Немачкој поред тог захтева надавкатуру имају права и административни чиновници.

Па кад код ових културних народа није тако отежан приступ адвокатури, онда, мишљимо, ни код нас нема разлога то брањити, јер је код нас много већа потреба за људима пуним спреме и врлина, које је јавна конкуренција као такве истакла.

У име свих правника у полицијској служби, који наше мишљење прихватају, подносимо ову представку, надајући се, да ће Господин Министар појмити њен значај и потребу, и порадити, да се она озакони.

Долазе потписи.

Моћ наслеђа у преступним наклоностима

Паралелно са новим увођењима у швајцарском кривичном законнику по ономе што се тиче малолетних преступника, уведено је и у Француској друштво *Patronage familial*, под председништвом Луја Албонела „које организује заштиту деце, која су изложена моралној опасности и коме је смер да помогне родитељима, који немају моћи да угушују порочне наклоности код своје деце.“

У моралном односу дејство васпитања околине на личност детета не подлежи сумњи. Личност, по мишљењу психолога, јесте резултат четири елемента.

Два унутрашња: *идносинкразија* и *наслеђе*; два спољња: *околина*, *васпитање*.

Идносинкразија јесте оно што управо припада самој личности: њене способности, предрасположења, специјалне тежње асимилувати у себе извесне страсти или их савлађивати. Моћ наслеђа може се одредити као сума идносинкразичких остатака, које су претци завештали, при чему се мора признати да је тешко анализирати који односни делови припадају идносинкразији, а који наслеђу. Даље ће се говорити о утицу околине и васпитања, спољних елемената на унутрашње елементе личности. У опште узевши појмови о односном значају, четири фактора личности доста су површни. А нарочито су многи расположени да приписују наслеђу таку превласт, које, на срећу, код њега нема. Да ли су људи размишљали о томе, какву би важност имали људски закони, кад би наслеђе у напред одређивало сваком човеку неминовну судбину, без икакве милости, и без икакве могућности да се она избегне? И ко би се онда одлучио на то да осуђује или да помилује? Да одреди размеру учињеног дела и одговорности? Осим тога кад би закони наслеђа били тако математички, то би један брат био само копија свога брата, и ми бисмо онда били сведоци непрекидне егзистенције правих и споредних династија лопова и убица.

Ово последње без сумње и бива, али ни из далека не показује такав апсолутни закон. Од садашњег становништва пенитенцијарних колонија 68,8% имају часне наклоности; идносинкразија, рђаво васпитање, рђаво друштво, а не наслеђе, навели су их на преступ. Па и код неких осталих 31,2% ти исти фактори морају се узети у обзир, и не приписивати њихову пропаст искључиво само моћи наслеђа.

То се исто мора казати и о генијалним људима. Ако је и било таквих људи, чији су синови били тако исто знаменити, то ипак они нису непрекидно продужавали традиције родитељског дара и често су се одликовали у са свим другим специјалностима. Али заједно с тим, колико и колико има великих људи, чија деца нису показивала са свим никаквих способности, и шта више били потпуно неурачунљиви.

Најодлучније присталице наслеђа, који наслеђе сматрају као претерани фактор у образовану личности, не одступају пред јачим аргументима. Рибо у својој књизи *Психолошка моћ наслеђа*, пише: „Посматрања у њеној идеалној форми, моћ наслеђа била би чисто и просто поновно рађање сличнога сличним, али тај је појам чисто теоријски, сва бића не покоравају се таквој математичкој правилности; услови њихова бића постају све сложенији, у оној мери у којој се ми пењемо од бића до животиња вишег реда, и од њих до човека.“

С друге стране Дарвин тврди „наслеђе није нешто апсолутно, јер кад би оно било апсолутно, то вештина сточара била би строга увереност, и онај део, који треба приписати уметности и истрајности, свео би се на нулу.“

Одредити тачно оно што се у здравом карактеру односи на идносинкразију и на наслеђе; на васпитање и на околину — то је задатак веома сложен и тако рећи немогућан. Може се ипак саставити о томе

појам. Судаћи по резултатима, који се добијају од васпитања нижих умова, нећемо узалуд смело тврдити да најчешће од свега развитку рђавог наслеђа иду на руку рђава околина и оскудица васпитања; али у опште говорећи, људи веома немарно пазе на та два последња фактора, који играју битну наравстену и физио-психолошку улогу у образовању личности. Међутим је очевидна ортопедичка могућност васпитања: у прибежишту Бисетра има једно одељење за нервне болеснике, за епилептичке и за напуштене децу и одрасле. Тамо, у том паклу, који не би могло замислити ни најрастројеније уображење, тамо се од шест до седам стотина индивидуа: епилептика, хистеричних, мономана идиота, јављају најгори инстинкти и убилачка предрасположења; тамо се са страховитим физичким недузима и физиолошким махнама удружују наравствене и умне особине најгоре врсте. Али путем лекарско-педагошког лечења, лечења стрпљивог, марљивог, упорног, методичног, поступно испада за руком да се савладају кобне тежње, да се исправе недостатци, и да се успешно бори са неумољивом одредбом природе. Од тога становништва 95% имају алкохолно наслеђе, 3 или 4% сифилистичко наслеђе, а 1 или 2% јесу жртве несретних случајева у време трудноће. Међутим у години 1879 по наводима главног лекара, ученог доктора Бурневила, од 61 индивидуе које су патиле од идиотизма, изведено је осетно побољшање у стању њих 39.

Да наведемо неке поједине случаје из официјалног извештаја д-ра Б. Бурневила. Једна млада девојка од 16 година ступила је у болницу са крајње закржљавелим способностима: она је изговарала речи као мало дете; она није имала памћења; пажњу њену било је тешко учврстити на којој било ствари; она се је потпуно без икаква саучешћа односила према свему што се око ње догађало. Лечење дало је тај резултат, што је она почела говорити, и шта више у скоро је научила да разговара, да суди довољно јасно, да чита и да шије себи рубље.

Друга једна девојка у том истом добу, с почетка показује крајње ограничено појимање, али се и она мало по мало исправља. Трећа од 8 година не иде, не говори; али једног лепог дана успева се да се њена пажња усредсреди и она се научи да говори, да чита и да пише. Друга једна девојчица од 8 год. не уме ни да једе. Мало по мало њу су научили да пије из чаше, и она поступно почиње да једе говеђину и воће, као и сви људи.

То се исто може казати и о већини личности, код којих су атрофирана осећања у опште, и које уче да гледају, да слушају, појимају, осећају и да ступају у односе са околном средином. Краће рећи, како вели д-р Бурневил „значајна поправка, која је постигнута код те деце, показује а *fortiori* шта би се могло постићи код мање несретне деце.“

У моралном односу дејство васпитања и околине на атавизам и идносинкразију, тако исто не подлежи сумњи. Тако у *Patronage familial*, о коме смо горе поменули, влада начело, да дете, од природе онакажено, може се још више покварити од друштва

још више преступних личности, у заводима за поправку, и то је начело основ система, који је усвојен у *Patronage familial*. Тамо се разумно одабирају деца слабе наравности, рђаве или најгоре. Тамо се разликују просто порочни, болесни и они код којих се органска еволуција рђаво врши, и који не припадају ни право порочним, ни болеснима; једном речи, који се појављују као ненормална бића. Међу малолетним личностима те врсте најуспешније се могу изводити огледи поправке, пошто непунолетна деца, и ако су дегенеранти, опет нису неизлечива. Они могу и доцније, ако се оставе на вољу судбине, постати преступници, и шта више, врло опасни, као што показује судска статистика; али у извесном тренутку свог живота они су доступни за правилно организован систем васпитања, као што то доказују резултати.

Ако се они удаде од уличних саблазни, од штетних примера њихових недостојних родитеља, од огњишта беде и порока, из средине која их развраћа, то ће се на скоро поправити природа детета о коме се брину, које уче, и навикавају на посао. *Patronage familial* зна за 18 случајева, да су малишани, сиротани „који су били ухапшени за мале кривице, за скитање и за прошњу, које су после пуштања наместили били код разних мајстора у провинцијама, — били потпуно исправног и доброг понашања и веома марљиви.

Али још се немају потребни извештаји о свој деци која су поверена бризи тог завода *Patronage familial*, јер је тај завод скоро основан; али у колико се његова радња буде ширила и колико се искуства с огледама буду умножавала, све ће се више потврђавати и идеје које су у основу томе заводу.

О РУКОПИСУ КРИВАЦА

(Свршетак)

На сваки начин такво ће трагање бити погрешно, јер злочинци показују највеће разноликости у индивидуалитету. Разбојници, убице, фалсификатори, паликуће, опасни крадљивци, фалсификатори новца, велздајници — сви су они разноликог васпитања, припадају најразноврснијим занимањима; њин разум снага, њихове воље, њихови таленти, страсти — прелази све степене. Тако, дакле, нема ни једне основнице, по којој би се просечна сличност рукописа могла претпоставити, ма и само у једном погледу, као што то чини Ломброзо, делећи све злочиначке рукописе у две групе.

Код рукописа по занимању постоје са свим други меродавни односи. Брз, течан, једнообразан рукопис трговца одмах се позна. Рукопис научењака одликује се тиме, што, и ако често нечитак, личи на штампана слова, јер научник услед многог читања и нехотице усваја облик штампаних слова. Војник пише доста слично трговцу, али јасније, чвршће, одлучније. Чиновник има рукопис, који се не може друкче навести већ „израђен“ „исписан“. Учитељ,

који увек мора деци лепо, за пример, да пише, не може стећи свој самосталан рукопис, он и у обичном животу пише „прописе“. као и послом заузети лекар што сачува своју писма скрива у облику речепата. Наравно да има изузетака, но лепо каже д-р Ф. Шолц: „кад научник пише као копист и трговац као уметник, то су они своје позиве промашили“.

Дакле овде је код рукописа по занимању слагане предоминираних навика, праваца мисли, много веће.

Чак и то, што су скоро сви рукописи злочинаца врло нехармонични, не доказује ништа. Хиљаде честитих, поштених људи пишу тако исто нехармонично, као и озлоглашени злочинци, јер су необразовани. С друге стране опет толики злочинци припадају образованим сталежима. Само би било од штете за ову младу графолошку науку, која много обећава, али која изискује нарочито брижљиву негу и обазриву поштеду, када би се тврдило, да се злочинац може дијагноцирати по рукопису. То не може нико.

Са свим друкче стоји са питањем, да ли се по рукопису и из писама извесног лица са сигурношћу може дијагноцирати морални дефекат? Ово се питање мора безусловно потврдити.

Под повољним околностима (нарочито употребом многог материјала из ранијих година) као што је случај са горенаведеним примером кривоклетства, може се по писању са сигурношћу утврдити јака морална оскудица, на име наклоност ка лагању. Али из тога ни најмање не следује да је онај, што је те потезе пера ставио на хартију, кривоклетник или у опште човек склон на казнима дела. Он може бити окретан глумац у животу, шпијун или странан оговарач, али не прекорачавајући законске границе.

Тако може бити и са другим дефектима, који код образованих криваца достигну своје екстреме. Није на пр. тешко по извесним тако названим „убојним знацима“, које је раније и Мишон обележио као ударце сабље, јатагана и т. д. дијагноцирати страсну пожуду за борбом, чежњу за господством и томе подобно. Али ко због тога држи писара за крволока, тај грешни. Рецензент, који литерарног противника уништи с критичким ударцима сабље и буздовна на хартији, прави исте убојне, а нарочито нападне црте, које се налазе у писмима атентатора, анархиста и убица.

Још један пример друге врсте, такође из живота, може показати како је потребна велика опрезност при закључцима у преиспућању о рукописима сумњивих лица. Претпоставимо да постоји извесан број писама једног до тада поштеног лица, а сада окривљеног за превару, утају или фалсификовање, јатаковање или крађу, па стручњак нађе у већини његових писама поред знакова грамзивости, лакоумности и себичности, испољене и знаке тајног торбарења или наклоност за утају, тако да би он морао изјавити да дотични много и радо сакрива и утајава — то се ипак ово чисто графолошко нахођење не би смело употребити као основ вероватности зато, да је дотични извршио једно од имено-

вани крив. дела. Јер управо тако, као год и варалица, јатак или фалсификатор, који припада образованим сталежима, могао би писати и какав плагијатор, који краде мисли, па их после као своје рођене објављује у другој форми.

За оптуженог резултат графолошког испитивања његових писама у моралном погледу не може служити као основ подозрења, да је он учинио какав злочин или преступ. Ако стручњак његову љубав ка истини, мирољубивост или часност обележи као дефекат, дакле да му недостају та својства, тада судија може ово нахођење изравнати са исказом једног сведока, који терети, али је и бранилац тада у потпуном праву ако утврди, да такви рукописи нису ретки ни код честитих, поштених и врло угледних лица. У свима круговима људскога друштва има ласкаваца, који се до душе по рукопису могу познати, али којима се не може друкче него каквим случајем докочити.

Не мање може резултат графолошког испитивања под околностима бити од највеће важности за решење питања о кривичности. Јер у многим случајевима, где постоји само један доказ, а окривљени не признаје дело и не пада у противречности, може природа његовога рукописа мало допринети. У колико? То могу наведен пример објаснити. У почетку је казало, да се лажљивац у поверљивим писмима, где он себе и свој рукопис не крије, не служи стално и искључиво цртама, које су карактеристичне за отвореност, искреност и истинитост. Нађе ли се, дакле, да је рукопис замишљеног кривца, осумњиченог за кривоклетство таке природе, то се не сме питање о кривци безусловно потврдити. Распикућа пише друкче, а тврдица, слаб умни друкче, а друкче препредењак. Тако и човек који се издаје за онаквог какав је у ствари, коме је тешко претварати се, пише друкче но човек који се не издаје за онаквог какав је, који нико не верује и увек мисли да другога обмане, те је се због тога годинама вежбао у савлађивању самога себе и вештини да своје планове признаје.

Слично и у другим случајевима. Ко у своје искривданоме рукопису обично употребљује све знаке благоволења, доброту, задовољства и у томе не наговешћује никакву агресивну тенденцију, тај тешко да ће бити способен да учини убиство с предумишљајем.

Жена која се оптужује да је ради намирења својих полних пожуда свесно и без насиља извршила браколомство, а она то упорно и одриче и тврди, да баш на против има одвратност према телесном додиру с људма (што се евентуално и од њеног мужа може дознати) не би се смела у случају сумње на браколомство сматрати за криву, ако се њен рукопис састоји из таквих црта и ако не даје ни најмање изгледа, да је она склона полним пожудама. Такве „енергичне природе“ — како их Мишон назива, — које нормалне жене не могу да разумеју, никад не захтевају нохитацију и трије је само из осећања дужности према мужу.

Несигурније је суђење о рукопису Ломброза, јатака и таквих, који су оптужени

због малих провера, превара и т. д., јер овде још недостаје довољне графолошке обраде. Међутим, ипак, рукопис, који у сваком случају показује обележје часности, смеће се убројити у оправдане моменте.

Нарочито стручњак не треба само да испита рукопис оптуженог, већ и рукопис сведока, који је с ма које стране обележен као сумњив, а да се што тиче исказа. Ако два заклета сведока противрече један другоме о главном предмету сведочења, онда ће се евентуално дати ономе првенству, из чијег се рукописа испољава дар за посматрање.

Пронађено је готово толико карактеролошких индивидуалних знакова рукописа добрих и рђавих људи, да ће иследник сигурно олакшати свој посао, ако се буде обзирао на овај део практичне психологије. Истина, као у свакој младој науци тако и у вештини регулације рукописа има још врло много несигурнога и да се открије још доста новог, али тиме се неће поколебати оно што је већ учвршћено, неће се побити вредност фораистичким успесима, које су већ постигли графолози практичари. Кад се усвоје резултати графологије може се поставити сигурна дијагноза великог броја душевних својстава. Н. пр. кад се каквом човеку који тражи службу, било то као кочијаш, вратар, слуга, диктира да брзо пише жељена и нежељена својства за службу, тада се на видан начин показује, да речи које означају својства душевне конституције, које се дакле поклапају са преобладавајућом представом у тренутку писања, јасно испољавају карактеристичне знаке за дотично душевно стање. Скраман пише реч „скроман“ малим писменима, продрзљив не; радан човек пише диктирану реч „енергија“ са широким основним цртама, док други са слабом вољом за рад употребљује врло танке црте. Овај поступак дао би се употребити и за оријентирање о својствима оптужених.

Ма да се највише душевних својстава која при овоме долазе у питање не могу научно дефинисати и ограничити једна од других, нити, пак, постоји психолошки систем, у који би се она дала уврстити а стварна веза која постоји између извесних комплексних представа, дарова, наклоности, осећања, и извесних покрета у писању, дакле нехотична потеза, још није физиолошки или психолошки потпуно разјашњена — то би ипак било наопако чекати због тога још са практичном употребом онога што је емпирички пронађено. Много раније но што се сазнало како кинин дејствује у човечијем телу, успешно су се њиме борили противу наступне грознице.

Као што је речено и ако рукопис криваца не може егзистирати као рукопис по занимању, ипак требало би тачно анализирати писма злочинаца најгоре врсте, који су осуђени на смрт или дуготрајну робију. Тиме би се писмени знаци, који се код обичних људи ретко јављају јасно открили. Али оно што је ексцесивно у природи напраситих, љутих и врло страсних људи, огледа се верно у њиховим рукописима, па били они злочинци или не били.

Интересантно је што Ломброзо наводи, да је он једног поштењег младића хипнотисао и сугерирао га, као да је он раз-

бојник, при чему је одмах променио свој нормални рукопис и потези су били у многоме слични онима, које је он констатовоо код разбојника. Ово мењање рукописа према разноликости хипнотичком сугестијом изазваог карактера једног истога лица потврђено је опитима и у друштву за графологију у Паризу.

Желети је, да се и код нас покљони пажња овом новом средству у правној науци. Управници казних завода и иследници у најповољнијем су положају за ово. Њихова марљивост и мали труд око скупљања и испитивања рукописа, разних затвореника, заточеника и робијаша, као и невино осуђених, били би постигнутим резултатима богато награђени.

Жив. А. Д.

ПОСТУПАЊЕ С МЛАДИМ ЗЛОЧИНЦИМА И НАПУШТЕНОМ ДЕЦОМ

(НАСТАВАК)

По једном другом мишљењу:

„Изгледа, да, кад би се ова граница казнимости младолетних помакла на шеснаесту годину, да би се тиме и сувише у реон данашњег права задрло. Социјални одношаји су за данас такви, да се према данашњем појимању свршетак основног школовања има сматрати као моменат, којим се је извршен циљ постигао. С навршетком овога момента, омогућава се извесно младо лице, да до извесног места дође. Са овим би се, пак, морао избећи онај размак временана од 14—16 год. живота, који је са свим независан од школског времена и који не подлеже казнимости, и који би, међутим, био изложен веома неодређеним одношајима.“

Као закључак једног тамничког удружења на њиховом генералном скупу гласи:

„Само би тада предлог оправдан био, да се граница у погледу казнимости помери не од дванаесте на четрнаесту већ од дванаесте на шеснаесту годину, кад би иначе ова година у погледу младолетности, у целокупном нашем социјалном животу играла важну улогу и узимата на основу тога у обзир. Младић, који је навршетком своје петнаесте године на своје ноге стао и који је иначе без икаквог надзора, иначе у сваком случају неограничени господар своје зараде, морао би се у овом последњем случају за младолетног у погледу казнимости крив. дела сматрати. Друштво, које такво социјално стање трпи, признаје с тим, да у томе добу старости свако има довољно зрелости у погледу своје одговорности. Може се тврдити, да телесна развијеност тек у седамнаестој години старости има довољну зрелост, на основу које би извесно младо лице, у извесном конкретном случају, извесну казну претрпети могло, но исто би тврђење само тада основано било, кад би испод ове границе старости у погледу казнимости младих, педагогика енергично и стражарећи упражњавана била.“

„Само се под овим претпоставкама, ово померање границе казнимости, у погледу

младих на 16 годину оправдати може, и једино у овоме случају ми би гласали за овај предлог. Али, докле се год основна школа свршава навршетком четрнаесте године, и докле се год конфирмацијом у овоме добу старости признаје детету од данашњег друштва једна врста духовне зрелости, дотле може говора бити једино о померању ове границе на четрнаесту годину, и да се, према томе, нико до ове године старости не може због кривичних дела на казну осудити.“

Није могуће а није ни потребно о свима мишљењима говорити, која стоје на тој тачци гледишта: да је социјални одношај једино меродаван у погледу одређивања границе казнимости код младолетних па и поред тога, један део истих је веома интересантан. Следеће ће бити довољно:

Са свим усамљено стајаху два мишљења, од којих једно на то потсећа, да у неколико — не баш изближе означеним — правима није могуће апсолутну границу младости у погледу казнимости крив. дела одредити, да дакле апсолутна граница казнимости младолетних у опште не постоји и да при тешким злочинствима: убиству с предумишљајем, паљевини итд. безусловна граница казнимости или само фунгира или је често иста граница за оваква злочинства много нижа, — док међутим други кажу, да је у интересу правне сигурности, да се иста ни у ком случају не сме повишавати, односно померати у напред.

И о једном и о другом мишљењу треба овде говорити, те како доцније иста не би давала повода за расправљање.

Шведско крив. право, и кривично право за варош Гален, имају нижу границу казнимости за тешка кривична дела него ли за лака н. пр. преступе. Док у Шведској општа граница казнимости почиње с навршетком петнаесте године, дотле иста граница за тешка кривична дела отпочиње већ с навршетком четрнаесте, дакле, ако је дете у моменту извршења крив. дела имало пуних четрнаест година. Још у овоме иде варош Гален даље. У опште, нико се не може пре навршетка шеснаесте године казнити, но казнимост за тешка злочинства, убиства с предумишљајем, паљевину итд. почиње већ с навршетком дванаесте године.

Према једном предлогу за норвешки кривични законик, и према закључку саветовања једне за то нарочито постављене комисије, различита је граница казнимости младих за учињена крив. дела примљена. Овим се је предлогом усвојио за Норвешку, односно норвешки крив. закон шведски систем у погледу границе казнимости а чији закључак гласи, да се граница казнимости младих помакне на четрнаесту, односно тринаесту годину.¹

Са наше тачке гледишта, ова начела не могу да наиђу апсолутно на никакво допадање. Сматра ли се млади злочинац у опште, да је у четрнаестој, односно тринаестој години наравствено довољно зрео

¹ Најнижа граница данашњег позитивног законика за Норвешку у погледу казнимости младих је навршетак десете године. Предаог за крив. законик и комисијски је једногласног мишљења, да се ова граница за три до четири године безусловно у напред мора помаћи.

Или да се са тога разлога казна наспрам њега може применити, то би се онда у сваком случају испољила слаба страна, недостојна појму о данашњем правосудству, ако би се за мања крив. дела захтевала већа граница у погледу казнимости него што је то случај са тежим злочинствима. Постоје ли пак друго, обрнуто мишљење, да наравствена зрелост у погледу појмања казнимости не постоји пре шеснаесте године, то онда усвојити нижу границу, у погледу казнимости за тешка злочинства, значи, усвојити извесну фиктивну, измишљену урачунљивост, за коју се пак сигурно зна, да у самој ствари не постоји. Са постојеће тачке гледишта данашње науке, да је казна последица греха и зла, које се противу злочинаца за учињено кривично дело примењује, ово би мишљење стојало у великој противности с појмом правичности. Међутим, као што знамо, кривична дела неурачунљивих, па ма иста и тешке природе била, нису данашњим позитивним законом оглашена за кривична, па према томе не могу се ни казнити.

И ако изгледа, да се ово мишљење у неколико брани разлогом, јер се неправичност и казнимост ових тешких злочинстава много лакше од стране извршиоца истих да увидети, него што је случај са лакшим деликтима, ипак није то тако.

Искуство нам са свим друго у погледу младих деликвената показује, да се често из познатих разлога, будаластих мотива веома тешка злочинства учине, а отуда би се природан закључак извести морао, да је човек више склон за зло него за добро, јер је покретни учиниоцев мотив у грдној несразмерности са тежином самога кривичног дела.

Код одраслих, пак, може се казати, да је злочиначки дух у толико гори, у колико је наравствена суровост и поквареност већа, код деце пак, односно злочинаца дечије старости, реч је о наравственој незрелости, која је или природна последица дечијих година или последица заостале неразвијености, јер код истих наравствени покрети нису још пробуђени или због тога, што су исти још у својој клици угушени, нису се могли онако развити, односно у своје функционисању усавршити, као што би то у самој ствари требало да буде. С тога се млади злочинци често веома разних средстава лађају, те како би необуздане протеве своје остварити могли а која дела младих често изгледају, да су са највећом вештином и брижљивошћу младих извршена, као када би их одрастао извршио, премда у самој ствари није тако.

Правичност се овога извођења може онајбоље из практичних примера појмити.

Паљевина се, од стране одраслог, онајвише из освете чини. Злочинац се овде руководи опасношћу по имање и живот онога, кога мрзи. Паљевина пак на своје имању, дешава се онајвише из тога разлога, што се тим злочинац хоће у опште да користи, он чини то с пуном свешћу и вољом, хотећи тиме ону суму да добије, којом му је то исто запаљено имање осигурано. Паљевине од стране младих носе често, врло често сасвим други карактер а што ће сваки практичар моћи потврдити.

Сама та факта, што су деца у суседству кад год ватру видела или на ком другом месту и што су се тиме наслађивала, често је од утицаја на младе, да и сама створе ватру, хтејући тиме, да себи једну врсту позоришта створе а што им је у самој ствари прави мотив за паљевину — па и поред тога се не сме рећи, да би у једном таквом случају један такав злочинац морао духовно оболео бити.

Нека се упореди сада паљевина одраслога злочинца са паљвином једнога младога дечка. Тамо дело, руковођено вољом, изабрало због опасности своје или користољубља свог, овамо дело без икакве помисли на опасност, без икаквог појма, да је тиме живот и имање појединаца доведено у питање већ дело, руковођено разлогом, да би се тиме насладе детиње остварило, да би се до позоришне сцене дошло, те како би исто оно у стварности уживати могло што је иначе у његовој глави фантазија, онако исто, као када би се исто с другим безазленим делима наслађивати хтела.

Овде се показује безграничан, право младишки егоизам у своје делању, који се апсолутно још никаквом преставом о неправу, да се оваква дела из истог задовољства не смеју и не требају чинити, не може препречити; но овде се врло лепо и то илуструје, какав је у истини покретни мотив, жеља његова, да до велике ватре дође а који је, међутим, без икакве злочиначке намере пропраћен, јер се и не мисли на последице, које се неминовно једним таквим делом морају појавити. Могуће је, да злочинац зна, да не треба никоме причинити телесне и имовне штете, али у овоме случају, тај се појам код њега не може реализовати, јер је задовољство, уживање овде све друге мотиве потисло; мотив у овоме делу, да ће неке штета причињена бити или да неко може ватром живот свој изгубити не постоји, јер је исти из вида детињег сасвим изгубљен. Ја могу у погледу овога резонувања читаву гомилу примера навести, из којих би се могло видети, како дечаци од петнаесте године због паљевине верну слику престављају.

Баш и код паљевина извршених од стране младих из освете, показује се грдно неразумеваше у погледу самога узрока и квалификације самога дела, јер је узрок у великој несразмерности са извршеним крив. делом. Овде се злочинац руководи с једне стране нагоном, коме се не може одупрети већ мора да дела, а с друге стране, немајући довољно свести о опасности саме кривце, он мисли, да једним оваквим својим делом доведе осећање извесног лица у непријатност и то му је једини мотив у његовој вољној делатности.

Овако је исто и у погледу других злочинстава, особито убиства.

Одрастао се при убиству руководи тиме, да уништи живот некога; код младог је убиство с предумишљајем нешто са свим споредно, јер то му је само средство, те како би до неког са свим другог задовољства дошао. Док одрастао убиство врши, да би неке живот одузео, дакле, то му је последњи циљ, дотле дете чини таква дела из са свим других незнатних побуда.

Јер баш онда, када изгледа, да су се оваква дела од стране младих без икакве мотивације, без икаквог разлога, услед покварености, осветничког осећања извршила, да баш тада не може ни речи бити о покварености, и другом чем. Са свим лепо звони у ушима једног младог злочинца заповест коју је у школи учио, „не требаш убијати,“ он је свакојако поред тога још чуо и читао, да су многи због таквих дела осуђивани, јер су убијали па и поред тога је важност таквих дела за детињу душу одстрањена, строгака истога не може пред очима једног таког младог лица у потпуној јавности да ступи, јер је исти у васпитању толико занемарен, или је унутарњи развитак његов услед младолетности толико неразвијен остао, да апсолутно није био у стању, да се нагону, односно жељи у погледу извршења извесног кривичног дела одупре, те како би воља у погледу овога правца делатности савладана била. Код одраслих је такође жеља за чињење кривичних дела у моменту извршења свемоћна у погледу наспрам етичких мотива а који би контра овоме имали да дејствују, али код младог злочинца ово почива на радозналости детињој, на његовој наравственој незрелости, његовог недовршеног развитка а не на зрелом злочиначком размишљању. Ова разлика чини несавладљиву провалију између једног младог и једног одраслог злочинца.

(Наставиће се)

Д-р Андра Гвозд. Живковић.

ДЕТЕ

— Октав Мирбо —

Претрес је.

Мото узне реч и исказа:

„Господине председниче!.... Сад сте чули све ове људе, моје добре суседе и моје драге пријатеље. Они ме нису штетели, а то је и сасвим право. Ах, нису они толико смелости имали, док још бежах у Буле-Вланшу, кад још нису између њих и циви моје пушке стајали жандари. Они ме нису волели, то је извесно, али би се чували, да се од њихове мржње ништа не примети, јер су добро знали, да се са Мотом није шалити. Данас, разуме се, стоји ствар сасвим друкчије. Не остаје ми ништа друго, него да слегнем раменима, и да се насмејем, ма да ми није до смеја. Погледајте само: Махе, Ђорави Махе, који вам је сад казао, да сам ја убилац и лопов, баш тај Махе био је онај, што је прошле године на тргу у Гравуару убио бландеског пољара. Не одричи, неваљалче, били смо заједно!... Леже, грбави Леже, који је баш сад пред вама изводио своје бескрајне, светитељске беседе, тај Леже је пре шест месеца опљачкао цркву у Понтијону. Он неће имати дрскости да одриче; тај смо посао заједно извршили. Је ли тако Леже?...

„Ви не знате, господине председниче, ко је заврнуо шију старом Жакиноу, кад се једног вечера враћао кући са трга у Фејеу? Тада сте због тога читаву масу људи били притворили и водили бескрајне истраге. То је Сорел, Сорел, који баш мало

пре тражаше од вас моју главу. Шта, стари друже, ти не велиш: није? То не би ни било тако лако могуће, видите; док је он старца давио, ја сам му цепове претресао, ха, ха, ха! Томе се чудите? Ама погледајте само ове људе! Ах, ви нисте више горди, моје добричине, покуњили сте носеве, дркните и бледите. Јамачно признајете у себи, да сте се сами издали својим потказивањем против Мотоа, кога се хтедoste отрести, и да ће нам сад свима иста гилотина одсећи врат.

»Господине председниче! То што вам кажем, истина је: можете сасвим мирно веровати. Сви смо ми такви у Буле-Бланшу; а то је, тако ми Бога, лако појмити. Две миле унаоколо око нашега брежуљка нема добре земље, ништа сем корова и бодљикава цбуња с једне стране, ништа сем песка и камења с друге. Овде-онде мале, закржљале брезе, или борови, који се покуње и неће да расту. Чак ни купус не успева у нашим вртovima. Како да се живи на таквој земљи?... Наравно, пошто није далеко до шуме, отпочиње се крајом дивљачи. Покадшто доноси и то штогод, али и ту има мртве сезоне. А да и не говорим о шумарима и чуварима, који нас гоне, о суђењу и о апшењу. Воже мој, хапшене се може још и отрпити! Бар се има шта јести, а могу се и замке плести за време, кад се опет стане на слободну ногу.

»Питам вас, господине председниче, шта би ви радили на нашем месту? Радити где год ван места?... Али кад неко каже да је из Буле-Бланша, то је управо као да се долази из пакла. Е, па ту се онда мора красти, јер се живети мора. А кад се већ неко одлучио да краде, мора се одлучити и да убија. Једно не иде увек без другог, тако је то обично. Све вам ово причам због тога, да знате, шта значи то Буле-Бланш, и да је кривица већином до власти, које се никада о нама не баве, и које нас одсецају од живота, као да смо бесни пси или кугом заражени.

»Сад да пређем на ствар!

»Управо пре годину дана сам се оженио а моја жена остаде већ у првом месецу трудна. Ја сам размишљао... Добити дете и одржати га, кад човек и сам нема шта јести, будалаштина је. Треба то уклонити са света, рекох својој жени. А баш у нашој близини постоји нека стара скитница, која се разуме у тим вештинама. Дадох јој два зеца, а она за то донесе мојој жени траве и прашка и смути од тога Бог би је знао какву кашу. Не поможе ништа, баш ништа. Покушали смо с тим више од двадесет пута, али без успеха.

»Баба нам рече:

»— Будите без бриге, оно је већ мртво, уверавам вас, да ће мртво доћи на свет.«

»А пошто је она у околини важила као веома искусна вештица, нисам се даље узнемиравао и тешио сам се: Па добро, доћи ће на свет мртво.

»Али је она лагала, матора варалица, као што ћете већ чути.

»Једном ноћу, при јасној месечини, убијем ја срндаћа. Враћао сам се кући са срндаћем на леђима, сасвим задовољан, јер се не може сваке ноћи уловити срндаћ. Било је

отприлике три сахата кад сам стигао кући. У соби беше светлост. То ме зачуди; закуцам на врата, која су увек изнутра зашпиљена, кад нисам код куће. Нико не отвара. Закуцам још једном и то јаче. У то зачујем, прво неко тихо пискање, затим клетву, па онда како се неко тромим ходом и несигурним корацима вуче преко пода. И — шта видим? Моја жена, пола нага, бледа као смрт и сва крвљу умрљана...

»У први мах сам помислио, да ју је неко хтео убити, али ми она рече:

»— Не вичи, метењаче, зар не видиш да сам родила?...«

»До сто ђавола! То се могло сваког дана очекивати, а и било му је време, па ипак — у том сам тренутку на све друго пре помислио него на то.

»Уђем унутра, бацим срндаћа у буцак, обесим пушку о клин и упитам своју жену:

»— Је ли бар мртво?«

»— Ах, дабогме, мртво! Погледај само!«

»И ја опазим, како се на кревету, усред крвавих дроњака, вије мало крваво тело. Погледам своју жену, она погледа мене; пет минута смо стајали тако ћутећи. Међутим, морало се на нешто одлучити.

»— Јеси ли викала? упитам жену.«

»— Нисам.«

»— Јеси ли чула кога год да се око куће шуња?«

»— Нисам.«

»— Зашто си осветлила собу?«

»— Тек на два минута пред твој долазак запалила сам свећу.«

»— Добро је!«

»Онда дохватим дете за ноге и брзо га лупим о главу, као што се ради са зечевима. Затим га стрпам у своју ловачку торбу и опет скинем пушку с чивилука. Можете ми веровати или не, господине председниче, али дајем вам реч, да ја још ни данас не знам, да ли је оно било дечко или девојчица.

»Одем на једно склонито место. Свуда унаоколо до самог хоризонта мршава травуљина и коров, који овде онде избија из шљунка, нигде дрвета, нигде кућице у близини, никаква пута, који би овуда водио. Једина жива створења, која се овде онде покадшто виђају, јесу овце што пасу и пастири што их чувају. Али ови долазе само с времена на време, кад тамо преко на ливадама нестане траве. — У близини Ла Фонтена је некакав дубок камени мајдан, који се неупотребљује већ више десетина година. Шумарак од жбуња заклања разјапљену дубину отворенога окна. Тамо имам обичај да прикривам своје оружје, кад се надам посетити жандарској. Ко се усуђује доћи на ово пусто место, по којем се шта више, како многи људи верују, појављују авети? Овде се, дакле, нисам имао чега бојати. Бацим дете у мајдан и још чујем потмули тон, кад је доле пало. Туп!... И зора поче бледо свитати тамо иза брежуљка.

»Кад сам се враћао, опазим на путу за Буле-Бланш иза шипрага неку сиву прилику, тако нешто, што је изгледало као леђа каквог човека или вука. И поред све навике, не могу се у сугону тачно и јасно распознавати предмети. Прилика као да се

клизила, тако је нечујно одмицала, сагибала се, пузила, опет застајкивала.

»— Еј, узвикнем снажним гласом, — ако си човек, покажи се, или ћу пуцати!«

»— Ах, ти си то Мото, рече прилика и наједанпут се усправи.

»— Ја сам, ја сам то, Махе. и добро упамти, да се у мојој пушчаној цеву увек наводи по једно зрно за оне, који су и сувише радознали.

»— О, ти не мораш одмах на зло мислити, ја сам само хтео да обиђем своје замке. Али, знај, не мече само срне, кад се убијају, не, него и кукавице као ти, јадни ниткове!

»Ја нанишаним, али, не знам ни сам зашто, не опалим. Погрешио сам. Сутра дан оде Махе и доведе жандаре.

*

»А сада, господине председниче, саслушајте ме добро! Има у селу Буле-Бланшу тридесет кућа, што, дакле, значи најмање тридесет парова. Да ли сте бројали, колико има живе деце у тих тридесет кућа? Свега три детета. А остала, која су угушена, удављена, закопана, она мртва?... Јесте ли њих бројали?... Отидите тамо и изријте земљу сву, под сенком кржљавих бреза, украј корена витих јела. Претражите бунаре, преврните камење, разаспите песак мајдански у ветар! И у земљи, под брезама и јелама, на дну бунара, између камења и песка наћи ћете више костију од новорођенчади, него што има мртвачких костију одраслих људи и жена у гробљима великих градова! Отидите у све те куће и упитајте људе, младе као и старе, питајте их, шта је било с децом, коју су њихове жене носиле у утроби својој?... Саслушајте једном Махеа, Лежеа, Сорела и све, све...!

— Е, па, дакле, Махе, ти сад јамачно видиш, да не мече само срне, кад их убијају!..

1. У. —

ИЗ СТРАНОГА СВЕТА

Користи од секције. — Многи се, често пута, питају: на што лекарске секције и у оним случајевима кад је злочин потпуно доказан. Факт који износимо, нека послужи као одговор на ово питање:

Евген Пилад, радник у Вонвесу (Француска) посвађа се 19. септембра тек. год. са својом женом и том приликом стегне је мало јаче за гушу. Кад ју је пустио, бида је мртва. Разуме се већ, да је Пилад одмах после овога затворен. Плачући, онтуживао је он сам себе због убиства жениног. Као и увек, и овом приликом извршена је одмах секција над мртвим телом. Можете већ мислити колико је био изненађен сиромаш Пилад кад је истог вечера пуштен у слободу, по што се извршеном секцијом несумњиво утврдило: да је његова жена умрла од страха, потенцираног пијаним стањем у коме се, за време свађе налазила.

Нови закон о пијанству у Енглеској. — Од 1. јануара ове год., као што је познато, у Енглеској важи нов закон о пијанству,

по коме се исто сматра као преступ. Најважније одредбе овог закона у овоме су: сваки човек, који би се нашао у пијаном стању на јавном месту, може бити затворен и осуђен на новчану казну, или затвор од 1 месеца. Поред овога, судија може захтевати јемство о томе, да ће се преступник у будуће добро владати. У оскупу овог јемства, пијанац може бити осуђен на затвор до 3 месеца. Што је најгоре, на основу једне овакве осуде, жена осуђеног или муж ако је жена осуђена, има права захтевати привремени развод брака с пристојним издржањем за све време овог развода. Противно овоме, жена разведена од мужа с правом на издржавање, губи ово у случају осуде због пијанства.

Права енглеска опклада. — У једном висбаденском клубу опклади се један енглески официр у 500 марака, да ће са сваки коњем моћи да плива по Рајни. Енглец — узгред буди речено мали човек — најми једног коња и откаса ка Рајни. У близини Мајнца натера јахач коња у реку, пошто се добро притврдио за седло. По себи се разуме, да је кљусе имало грдне муке, борећи се са таласима, и извесно би и оно и јахач пропали, да нису све то посматрали неки људи са обале. Ови су мислили да имају посла или са каквим самоубицом или са душевним болеником. Спасиоци су имали грдне муке док су извели на обалу јахача и коња, јер се Енглец опирао свом снагом, грдећи и ружећи спасиоце, што му не даду да добије опкладу. Полиција би телеграфски извештена, да је у Рајни ухваћен један човек на својој коњи, те одмах дође на лице места један чиновник криминалне полиције. Енглец се трудио да увери полицију, да се ње та ствар ништа не тиче, и казао им је свима да је тврдо решен да још један пут покуша да добије опкладу. Д.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Бости Марковићу, трг. из Лазареваца, среза колубарског, непознати зликовци разбили су дућан ноћу између 11—12 ов. м.-ца и однели разног еспана преко 209 динара. Позивају се све полицијске власти, да за зликовцима и покрађом најживље трагају и о резултату тражења извести срез. начел. с позивом на акт Бр. 10397. Акт управе гр. Београда Бр. 30801.

Милеву, жену Наума Нешковића, зидара из Београда, која је одбегла од мужа 7. ов. м.-ца, оставив му мало дете од 2 године, на молбу мужа јој Наума тражи управа града Београда актом Бр. 30568. Пронађену треба упутити управи.

Живота П. Ристић, месарски калфа, украо је 30. пр. м.-ца један сребрн сахат Николи Јуришићу, кљачу овд. и побеглао. Крадљивац Никола има 20 год., високог је стаса, плав, сувољав. Позивају се све полиц. власти да га у својим домаћинствима живо потраже и нађеног стражарно спроведу управи града Београда с позивом на акт Бр. 30567.

Стеван Марковић, из Штитарца, среза загавског, на кога се сумња да је извршио у-

бство над Јованом Петковићем из Локве, побеглао је од своје куће ноћу између 4—5 тек. м.-ца. Стеван има 45 год., средњег је стаса, очију плавих, на десној руци један му је прст савијен, у одељу је од црног сукна. Позивају се све полицијске власти, да га у својим домаћинствима најживље потраже и нађеног стражарно спроведу начелству округа тимочког с позивом на акт Бр. 8412. Акт управе града Београда Бр. 30173.

Тома Јевтић, из Грачанице и **Милан Максимовић**, из Горице, округа подринског, побегли огашени хајдуци, који су пре две године били у Турској, вратили су се понова у Србију и отпочели вршити зла дела.

На молбу начелства окр. ужичког Господин Министар унутрашњих дела, наређује свима по-

Владимир Васиљевић, син Милована Васиљевића, тежака из Трнаве, среза лепеничког, округа крагујевачког, био је на абаписком занату у селу Чумићу, округа крагујевачког, код Милана Чупића абаџије и 13. септембра ове год. нестало га је. Владимир је стар 13 год., црне масти и косе, правилног носа и лепог лица. Одевен је у селачко одело: гаће, кошуља, гуњ од шајка и сламни шешир, који је сам правно.

Моле се све полицијске власти, да Владимира живо потраже и ако о њему што сазнају извести о томе Управу Београда.

Непознати крадљивци, ноћу између 5. и 6. ов. м.-ца, украли су из затворене штале Јовану Перковићу, из Бресничкића, два вола. Волони су матори по 8 година, средње величине,

Тома

Милан

лицијским и општинским властима у земљи, а нарочито у окрузима: ужичком, ваљевском и подринском, да најживље настану да се ови зликовци похватају.

Тома је 30 година, раста је високог, танковијастог, смеђ, очију плавих, бркова малих, без браде.

Милану је 32 године, раста високог, врао развијен, у лицу црномањаст, очију великих црних, бркова обичних.

Кривоје Живковић, земљоделцац из Марковца, окривљен је за опасну крађу свиња Милану Вељковићу земљоделцу из истог места. Он има 34 год., стаса је омаљеног, добро развијен, у опште је смеђ; у одељу је сукненом. Позивају се све полицијске власти, да Кривоје живо потраже и нађеног спроведу начелнику ср. орашког, с позивом на Бр. 11791 УБр. 30236.

рогова обичних са жигом 1/2; један је длаке плаве, а други сиво-шарен, на рогу китан. Позивају се све полицијске власти, да крадљивца и покрађу живо потраже и о резултату извести начел. ср. прокупачког, с позивом на Бр. 13082. УБр. 30198.

Јанош Холми, обућарски помоћник, родом из Торикта Вашаресма у Мађарској, изучио је занат у Београду и ту радио до 31. јула ове год., када га је нестало и до данас ништа се о њему није сазнало.

Сумња се, да је Јанош убијен, зато се моле све полицијске власти, да јаве Управи Београда ако о Јаношу буду што сазнале.

Јанош је стар 26 год., раван у лицу од богиња, косе гргураве, носи дугачак бакенбарт, хром је у десну ногу, која му је цела отечена и одебљала. У лицу је смеђ.

ОБЈАВА

Решењем овога начелства од данашњег Бр. 13252, утврђено је, да се Илија Вујановић, бив. робијаш, родом из Босне, одметнуо испод ово земаљске власти, у намери да живи самовласно и да чини казним дела.

С тога а у смислу одредбе члана 1 и 2, закона о хватању и утамањивању хајдука, начелство округа подринског позива Илију Вујановића, да се у року од 15 дана рачунају од данас, пријави најближој полицијској власти, која ће га упутити начелнику среза мачванског.

Ако се у остављеном року не пријави ма којој од полицијских власти начелство ће Илију по члану 3-ег истог закона огласити за хајдука.

Илија је наоружан пушком магацинком, родом из Босне, стар 35—40 год. висок, кошчаст, у лицу црномањаст, великих црних очију, дебелих великих црних бркова, мале брадице, са стране главе нема косе, на једној му је руци кажи-прст пресечен скоро до половине. Носи црне чакшире сукнене, на глави фес велики а некад и шубару, на ногама опанке. (Види слику његову у 37 броју „Полицијског Гласника“ на страни 292 ове год.).

Бр. 13252. Од начелства окр. подринског, 8. октобра, 1903. год., у Шапцу.

КО ЈЕ ОВО?

Ово лице, надичило је у Шапцу под именом Марка Томића, из Маковишта, среза прогорског, округа ужичког. По тужби Мирка Ратковића, каџије из Шапца, за извршену му опасну крађу, начелство округа подринског, предузело је кривичну истрагу над оптуженим

Марком и на основу прибављених доказа ставило га је под ислеђење и у притвор, што је и првостепени суд одобрио.

По тражењу истог начелства, начелник среза црногорског одговорио је да лице под овим именом није ни постојало у селу Маковишту.

Узет на поновни испит, лажни Марко изјавио је, да му је право име Војин Поснито...

из Пелешнице истог среза и округа, и да није хтео казати своје право име за то, што је побегао из притвора општине ужичке, где је био за крађу оваца и јагањаца.

После овога испита, кривац — сада опет као Војин — покуша да побегне прескочив зид дворишта од 3 метра висине, али буде ухваћен на један километар даљине од начелства.

Начелство руковођено оваким његовим неистинитим изјавама и покушајем бегства, узме га и трећи пут на кривични испит, на коме овај изјави да је за крађу новаца кћери Ранка Јовановића из Пелешнице, био на робији.

Начелство је на основу нађених забележака код њега приметило да је овај и писмен, али он то никако не признаје.

Из свега овога види се, да је овај „Војин“ врло препреден зликовац и да је извршио више казнимих дела, која повлаче много већу казну од оних што их он признаје.

Да би се утврдила идентичност Војинова, и да би се сазнало све шта је овај зликовац починио, начелство окр. подринског, моли све полицијске власти и приватна лица, а општинским властима наређује, да све оно што се о њему буде сазнало достави начелству, с позивом на његов акт Бр. 13117 ове год.

Код кварта савамалског налази се под кривичном истрагом и у притвору, због крађе, лице чију слику овде доносимо и које вели, да се зове Војинар Тимић.

Међу тим из приватних доказа о његовом ранијем животу и из његових лажних исказа, са основом се може сумњати, да је ово нека протува, која хоће да се закљони овим именом.

На својим исказима говорио је, да је родом из Осипаонике, да живи скитачким животом и да је био на осуди у пожаревачком казненом заводу због крађе. Истрагом се пак, утврдило, да све ово није истина: суд општ. осипаоничке јавља, да му је ово лице непознато и да није родом из Осипаонике а пожарев. казнен. завод јавља, да лице под овим именом није било код њега на осуди.

Моли се сваки онај, који буде ово лице по слици познао, да јави његово право име и све шта о њему буде знао управи града Београда, с позивом на Бр. 30285.

КРИМИНАЛНЕ БЕЛЕШКЕ И ДОГАЂАЈИ У ЗЕМЉИ

Ноћу, између 26. и 27. септембра, око 9 сати, убијен је из пушке од непознатог зликовца Јован Петра Ј. Трајиловића, из Шарбановца, округа тимочког, на месту „Ванђелов поток“ атара општине шарбановачке. Предузете су све законе мере, да се убица ухвати.

28. септембра у вече Драгомир Јовановић из Борка, окр. ваљевског, у међусобној свађи убио је Ференца Кижева из Ридолева. Истрага се води. Кривац је у притвору.

28. септембра, на путу више села Рушковица, среза јабланичког, Незир Рамић, Циганин из Доњег Бријања, враћајући се својој кући са насипа „Ново Петрињског“, где је на кулуку био позавади се са Малићем Амелићем, Циганином онд. и у тој свађи удари са својом мотком неколико пута Малића по глави тако, да је Малић у 10 сахата увече истог дана од тих повреда умро. Истрага се води, а кривац је у рукама власти.

29. септембра, у вече у механи Обрада Радоњића из Ивањице, округа чабанског, случајно се окинуо револвер Михаила Бојовића из Дајића, и хитац погодио Петра Ратковића из Дергина, који је на месту остао мртав. Истрага се води а Михаило је признао дело.

1. октобра око 4 часа по подне код карауле „Јавор“ неки низами су тешко ранили Константина Вулића, сељака из Трешњице општине луковске, који је одмах одведен својој кући где му је лекарска помоћ указана. Брзи и свестрани извиђај наређен је.

3. октобра, Јован Павковић из Локве, окр. тимочког, нађен је мртав — заклан у пољу села Локве. Чиновник је одмах са лекаром отишао ради увиђаја, секције и истраге.

3. октобра, потукли су се Ђорђе и Сотир браћа Јевремовић из Црвенчева, среза нишавског, и том приликом Ђорђе је јако повредио батином Сотира по глави, од које је повреде 4. октобра умро. Узрок је свађи спор око својине извесне њиве. Ђорђе је у притвору и дело признаје.

5. октобра, у кући Алексе Крстића из Губетина среза прокупачког, Љубомир деветогодишњи син Миладина Јовановића, ковача из Прокупља, играјући се са децом скинуо с чивилука пушку и у несташлуку и несмотрености убије њоме своју рођену седмогодишњу сестру Драгу, а ранио кумицу Драгу ћерцицу Алексицу. Драга убијена донета је у Прокупље, а Драги рањеној указана је лекарска помоћ. Истрага је предузета ма да Миладин приписује несрећном случају и никог не тужи.

Ноћу између 5. и 6. октобра, пет непознати зликовца напали су Јанка Др. Тројановића, из Рудне Главе, округа крајинског, изнудили му 120 динара у банкама 546 дин. у сребру, 1 пушку острагушу, 2 трубе белог сукна, две блузе, и два прелука од црног сукна, 1 панталоне од црног, и 1 чакшире од белог сукна, 1 мекинтош, и 1 цепни сат. Све у вредности 773 динара. Један зликовац имао је мишћушу у уву, на лицу рошав, риђих бркова, и средње величине. Остали су крупног стаса стари око 30 година. Троица су имали пушке кокиње а двојица на форму берданке и унакрст фишеклије са метцима. Ношња сељака из Душановца и Прахова. Трагање је предузето, и погера за зликовцима.